

UNIVERSITY OF COPENHAGEN

**ØMU'en og Danmark
tvivlsomme argumenter**

Groth, Christian; Hansen, Per Svejstrup; Skott, Peter

Published in:
Jyllandsposten

Publication date:
2000

Document version
Peer-review version

Citation for published version (APA):
Groth, C., Hansen, P. S., & Skott, P. (2000). ØMU'en og Danmark: tvivlsomme argumenter. *Jyllandsposten*, 8 (Indblik).

Artikel i *Jyllandsposten* 25. juni 2000

ØMU'en og Danmark: Tvivlsomme argumenter

Af Christian Groth og Per Svejstrup Hansen, henholdsvis lektor og adjunkt ved Økonomisk Institut, Københavns Universitet, samt Peter Skott, lektor ved Økonomisk Institut, Aarhus Universitet.

“Hvorvidt det af rent økonomiske grunde vil være fordelagtigt for Danmark at tilslutte sig ØMU'en afhænger af, om effektivitetsgevinsterne mere end opvejer omkostningen ved definitivt at give afkald på en selvstændig penge- og valutakurspolitik. ... Samlet set vurderer formandskabet, at de snævert økonomiske konsekvenser ved et medlemskab er små og usikre”. Denne konklusion i den seneste rapport fra Det økonomiske Råds formandskab (“vismændene”) lagde op til i højere grad at fokusere på de *politiske* aspekter af beslutningen om dansk tilslutning til euroen. Det var imidlertid en konklusion, der faldt regeringen, organisationsfolk og flere lederskribenter for brystet.

Men konklusionen kom næppe bag på ret mange økonomer. Et rundspørge foretaget af *Jyllandsposten* (27/5) viste, at når 55 pct. af en gruppe “fremtrædende økonomer” erklærer, at de vil stemme ja til euroen, så er årsagerne primært politiske, “mens der lægges langt mindre vægt på de økonomiske gevinster ved dansk tilslutning til euroen”.

Brug for klarhed

Ikke desto mindre er det naturligvis vigtigt, at der er klarhed over de økonomiske sider af sagen. Desværre har indlæg fra regeringens embedsmænd ikke altid bidraget hertil. Tag f. eks. finansministeriets seneste *Finansredegørelse*. Her sammenlignes lande, der har ført fastkurspolitik, med lande, der har haft flydende valutakurser. Sammenligningen er motiveret med, at tilslutning til euroen kan ses som den ultimative form for fastkurspolitik. Ved en tilslutning til den fælles mønt fastlåses nemlig kronens værdi uigenkaldeligt over for de andre eurolande.

Finansredegørelsen fremfører som en uomtvistelig kendsgerning, at lande med en fastkurspolitik har klaret sig væsentligt bedre end lande, der er overgået til en flydende valutakurs.

Man sammenligner Danmark og Holland, der begge har ført en erklæret fastkurspolitik siden 1982, med Sverige og England, der i 1992 overgik til et regime med flydende valutakurser. Det konkluderes, at “Holland og Danmark har ikke kun haft en bedre udvikling i vækst og ledighed ... men også en større stabilitet i både vækst, inflation og valutakurs” (s. 18). Denne konklusion, som i den offentlige debat er blevet flittigt gentaget af finansministeren, er det imidlertid svært at finde dækning for.

For det første er forskellene mellem landene under alle omstændigheder små. Ser vi på den økonomiske vækst, dvs. landenes gennemsnitlige BNP-vækstrater, i perioden 1993-99, er Sverige ganske vist lidt bagefter. Men sammenligningen afhænger af valg af startår. Fra 1994 og frem er udviklingen i Sverige stort set den samme som i Danmark.

Med hensyn til *stabilitet* så har England, selv efter finansministeriets egen (meget

uortodokse) beregningsmetode, haft en mere stabil økonomisk vækst end Danmark i perioden fra 1993 til 99. Og udsvingene i inflationen er ens for Danmark, England og Sverige.

Det er heller ikke veldokumenteret, at Danmark skulle have haft en bedre udvikling i *ledigheden* end Sverige og England. Faktisk bygger finansredegørelsen her på arbejdsløshedsprocenten i et enkelt år, nemlig 1999! I stedet for at fokusere på et enkelt år, hvor ledigheden er lavest i Danmark, burde man naturligvis se på gennemsnittet over en årrække, hvad redegørelsen jo også gør med de andre størrelser. Og alt efter hvilken arbejdsløshedsstatistik, man her benytter, kan man faktisk nå den *modsatte* konklusion af finansredegørelsen.

Metodisk svaghed

Mere principielt må det påpeges, at en sammenligning af lande, der som Danmark og Holland i en lang periode har ført fastkurspolitik, med lande, der som Sverige og England har opgivet en sådan politik, under alle omstændigheder lider af en metodisk svaghed. De lande, der tvinges til at opgive en erklæret fastkurspolitik, har typisk været ude for økonomiske problemer - selvforskyldte eller udefrakommende. Det ville derfor ikke være bemærkelsesværdigt, hvis de ofte havde klaret sig relativt dårligt.

Det er lidt ligesom med hospitalspatienter: Selv om de ofte viser sig at være mere syge end folk, der ikke er indlagt, så lægger man normalt ikke hele skylden på hospitalerne.

Når vi fremfører disse betragtninger, er det lige så lidt for at argumentere for et nej som for et ja til euroen. Vi deler vismændenes synspunkt, at snævert økonomiske betragtninger ikke fører til hverken den ene eller den anden konklusion. Om kronen skal erstattes med euroen er et spørgsmål med meget langtrækkende *politiske* konsekvenser.